

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3311/2020. (VII. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 7.B.64/2016/151. számú ítélete és a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.195/2018/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szikinger István ügyvéd, Bólyai János és Társai Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyet utóbb egy további beadványban kiegészített. Alkotmányjogi panaszában a Budapest Környéki Törvényszék 7.B.64/2016/151. számú ítélete és a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.195/2018/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] A Budapest Környéki Törvényszék 7.B.64/2016/151. számú ítéletében megállapította az indítványozó – mint I. rendű terhelt – büntetőjogi felelősségét 3 rendbeli, két esetben társtettesként elkövetett rablás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 321. § (1) bekezdés és egy esetben a (4) bekezdés a) pontja, egy esetben az (5) bekezdés a) pontja, egy esetben az (5) bekezdés b) pontjának III. fordulata]; kétrendbeli bűnsegédként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntetében [régii Btk. 175. § (1) bekezdés és (3) bekezdés a) és b) pont]; továbbá társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetében [régii Btk. 176. § (1) bekezdés és a (2) bekezdés a) és d) pontjaira figyelemmel a (4) bekezdés].
- [3] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Bf.195/2018/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az indítványozó mint I. rendű vádlott vonatkozásában megváltoztatta. A kétrendbeli bűnsegédként elkövetett személyi szabadság megsértése büntetést a régi Btk. 175. § (3) bekezdés g) pontja; a társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetést a régi Btk. 176. § (2) bekezdés b) pontja szerint is minősítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű vádlottal szemben helyben hagyta.
- [4] Az indítványozó a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jog megsértése miatt tartotta megállapíthatónak.
- [5] Az indítványozó alkotmányjogi panaszbeadványaiban elsődlegesen azzal összefüggésben fejtette ki a kifogásait, hogy a támadott bírósági döntéseket megelőző bírósági eljárások során több bizonyítási indítványt terjesztett elő. Ezek némelyikét az eljáró bíróság elfogadta, de több lényeges, az ügyet érdemben befolyásoló védelmi indítványt elutasított, illetve indokolás nélkül hagyott figyelmen kívül. Ezen indítványok részletes ismertetése mellett az indítványozó kifejtette, hogy álláspontja szerint a védelem bizonyítási indítványainak elutasítása egy perdöntő bizonyíték törvényessége kapcsán az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő alapvető jogának a sérelmét eredményezte. Ezen felül úgy vélte, hogy amikor a bíróság a bizonyítékok mérlegelése során nyilvánvalóan kizárólag a vádlott bűnösségét igazoló tényeket veszi figyelembe, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai köréből a pártatlanság is sérül. Mivel továbbá a bíróság az indítványozó védelemhez való jogát azzal sértette meg, hogy nem tette lehetővé számára az érvei és bizonyítékai előadását, az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog egy további részjogosítványa, a fegyveregyenlőség elve is sérelmet szenvedett.
- [6] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jog körében kifogásolta az indítványozó azt is, hogy az elsőfokú eljárás során a 2017. március 18-án tartott tárgyalás a III. rendű vádlott jelenléte nélkül folyt. Ezt a tárgyalást az elsőfokú bíróság elmulasztotta megismételni. Az indítványozó a másodfokú bíróság tanácsülésén a fellebbezését szóban kiegészítette. Ezzel összefüggésben egyrészt azt sérelmezte, hogy a bíróság 54. perc elteltét követően figyelmeztette, hogy időhúzás miatt meg lehet vonni tőle a szót. Másrészt azt kifogásolta, hogy a tárgyalásról készített jegyzőkönyvben az általa ez idő alatt előadottaknak csupán a töredék-

ke szerepelt. Az indítványozó szerint ezen eljárási szabálysértések miatt a másodfokú bíróságnak hatályon kívül kellett volna helyezni az elsőfokú bíróság határozatát.

- [7] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [8] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem befogadható.
- [9] 2.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. Az indítványozó által kifogásolt bírósági határozatok közül a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.195/2018/18. számú jogerős ítélete felel meg ezen feltételnek, így a Budapest Környéki Törvényszék 7.B.64/2016/151. számú elsőfokú ítéletét érintően nem volt helye a panasz befogadásának.
- [10] 2.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság szerint ezen törvényi követelmények megfelelő, alkotmányjogilag értékelhető, önálló indokolást az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a részjogosítványai köréből a pártatlanság és fegyverek egyenlőségének a sérelmét állító indítványi elemekkel összefüggésben nem adott elő. Az indítványozó ezen részjogosítványok megsértését ugyanis tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való jog sérelméhez kapcsolódó indokokkal támasztotta alá. Az indítvány ezen hiányossága az adott indítványi elemek vonatkozásában akadályát képezte az érdemi vizsgálatnak.
- [11] 2.3. Az Abtv. 29. §-a alapján továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való joggal összefüggésben előadott kifogásait az Alkotmánybíróság ezen feltételek alapján értékelte.
- [12] E körben hangsúlyozza Alkotmánybíróság, hogy következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért „[ö]nmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]} „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az indítvány azon elemeit, amelyek a jogerős bírói döntésnek a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) egyes rendelkezéseibe ütközését állították – a tárgyalást az elsőfokú bíróság elmulasztotta megisméltetni; az indítványozót a bíróság figyelmeztette, hogy időhúzás miatt meg lehet vonni tőle a szót; a jegyzőkönyvben az indítványozó által előadottaknak csupán a töredéke szerepelt –, nem vizsgálhatta.
- [13] 2.4. Az Alkotmánybíróság hatásköre ezen felül nem terjedt ki annak vizsgálatára sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és a bizonyítás keretében előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz visszautasítása kapcsán már rámutatott, hogy „[a] bizonyítási indítványok elfogadása vagy elutasítása [...] önmagában nem alkotmányossági kérdés” {3183/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [16]}. A Be. egyértelműen rögzíti, hogy a bíróság, az ügyészség és

a nyomozó hatóság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [Be. 167. § (4) bekezdés]. A szabad értékelés korlátja, hogy nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság, illetve más hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg [Be. 167. § (5) bekezdés].

- [14] Az Alkotmánybíróság ehhez kapcsolódó következetes álláspontja, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}, így az eljáró bíróság hatáskörébe tartozó törvényességi és nem alkotmányjogi kérdés az, hogy a védelem vagy a vád által tett bizonyítási indítványnak helyt ad-e, vagy azt valamely okból elutasítja. Az Alkotmánybíróság a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. Annak eldöntése, hogy a bíróság milyen esetben lát egy tényt, álláspontot bizonyítottanak, önmagában tehát nem vet fel alkotmányossági kérdést. Szélsőséges esetben természetesen nem lehet kizárni az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét a bizonyítási indítványokról szóló döntéssel kapcsolatban, például ilyen eset lehet az, ha az eljáró bíróság kizárólag az egyik fél bizonyítási indítványainak ad helyt és a másik felet indokolatlanul elzárja az általa állítottak bizonyításától {3216/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [15] Az indítványozó által kifogásolt bírósági döntések indokolását áttekintve az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a konkrét ügyben nem áll fenn a bizonyítékokról hozott döntés ezen szélsőséges esete. Az indítványozó és védője a büntetőeljárás során nem voltak korlátozva abban, hogy az alkotmányjogi panaszban is kifejtett érveiket akár írásban, akár szóban előadják. A bíróságok pedig ezen előadásokat, valamint az ügyben felmerült egyéb bizonyítékokat is nagy körültekintéssel, behatóan vizsgálták. Erre figyelemmel pedig az Alkotmánybíróság az indítványozó kifogásainak érdemi vizsgálatát a büntetőeljárásban folyt bizonyítással összefüggésben sem tartotta az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jogból fakadó követelmények alapján érdemben vizsgálhatónak.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésével összefüggésben nem volt beazonosítható olyan indok, amely alapján – az Abtv. 29. §-a szerinti feltételekre figyelemmel – a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességének a lehetősége, egyúttal az érdemi vizsgálat szükségessége felmerült volna.
- [17] 3. A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 66. § (3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a* és *h* pontjaira figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2020. július 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/847/2019.

